

RUKLOS MIESTELIO BENDRASIS PLANAS

II etapas. Konceptijos rengimo stadija

*Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo
dokumentas*

Planavimo organizatorius:

Jonavos rajono savivaldybės administracijos direktorius

Plano rengėja:

UAB „Panprojektas“

Dokumento rengėjas (SPAV konsultantas):

UAB „Želdima“

Panevėžys, 2011

TURINYS

1. ĮVADAS.....	1
2. PLANUOJAMOS TERITORIJOS SITUACIJA.....	4
3. TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APRAŠYMAS	5
4. MIESTELIO PLĖTROS ALTERNATYVOS	15
5. NAGRINĖTINI APLINKOS KOMPONENTAI IR PASEKMĖS.....	16
6. PASEKMIŲ APLINKAI PROGNOZAVIMO IR VERTINIMO METODAI, NUMATOMI NAUDOTI VERTINIMUI ATLIKTI.....	16
7. SIŪLOMAS SPAV ATASKAITOS TURINYS.....	16
8. PROCEDŪRA	17
9. GRAFINĖ DALIS: KONCEPCIJOS BRĖŽINYS M1:5000	

1. ĮVADAS

Ruklos miestelio bendrasis planas rengiamas vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr.107-2391; 2004 Nr.21-617) 10 str. 2 dalimi, Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1 TS-86 „Dėl Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano rengimo“, Jonavos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. rugsėjo 21 d., Nr. 1313-1184 įsakymu „Dėl Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano darbų programos patvirtinimo“, Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano darbų programa.

Planavimo organizatorius: Jonavos rajono savivaldybės administracijos direktorius (Žeimių g. 13, LT-55158 Jonava, tel. 8 349 61394, faksas 8 349 50012; el. paštas: jonasklemensas.sungaila@jonava.lt, internetinis puslapis www.jonava.lt).

Plano rengėja: UAB „Panprojektas“ (Respublikos g. 38, LT-35173 Panevėžys, tel./faks.: (8 45) 581 875, (8-45) 462 208; panprojektas@takas.lt, internetinis puslapis www.panprojektas.lt).

Ruklos miestelio bendrojo plano projekto SPAV **konsultantas** yra UAB „Želdima“, Jaunimo g. 29, Dembava, Panevėžio, r. sav., projekto vadovė Aurelija Čergelienė, el.p.: aurcerg@gmail.com, tel.: 8 676 42727.

Ruklos miestelio bendrojo plano tikslai:

1. Suformuoti Ruklos miestelio teritorijos vystymo erdvinę koncepciją, nustatyti teritorijų tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus, teritorijų funkcines zonas, nurodančias teritorijos integruotumą ir (ar) jos ypatumus.
2. Tobulinti istoriškai susiklosčiusią urbanistinę struktūrą bei formuoti architektūrinę erdvinę kompoziciją.
3. Numatyti miestelio teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, formuoti bendrojo naudojimo želdynų bei apsauginių želdynų sistemą.
4. Plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą.
5. Nustatyti teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šių teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos juose apribojimus.
6. Numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą.
7. Rezervuoti teritorijas komunikacinių koridorių ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai.
8. Nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrus.
9. Nustatyti teritorijoje galimas veiklos rūšis, teritorijos naudojimo ir užstatymo tipą.
10. Numatyti Ruklos miestelio teritorijos ribų keitimą.

Ruklos miestelio teritorijos bendrojo planu siekiama suformuoti miestelio teritorijos vystymo koncepciją, kurioje bus numatomos miestelio ūkinės veiklos kryptys, nustatytos ilgalaikės teritorijos tvarkymo perspektyvos, nustatyti žemės naudojimo ir gamtinės aplinkos apsaugos prioritetai. Šie prioritetai leis numatyti ir apibrėžti darnią socialinės ir ekonominės miestelio plėtros raidą bei nustatyti gamtinės aplinkos apsaugos ir vystymo principus. Ruklos miestelio teritorijos bendrajame plane numatytos kraštovaizdžio tvarkymo priemonės užtikrins miestelio ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso struktūrinių elementų apsaugą ir formavimą. Bendrajame plane bus tobulinama susiklosčiusi erdvinė miestelio teritorijos struktūra bei esama urbanistinė sistema, plėtojama inžinerinė, susisiekimo ir kitokia infrastruktūra, formuojami želdynai. Visa tai turėtų garantuoti gerą miestelio aplinkos kokybę ateityje. Ruklos miestelio teritorijos bendrajame plane suformuotos miestelio vystymo gairės padės užtikrinti būsimų investicijų planavimą, tobulinti esamas ir būsimas struktūrinių fondų paramos sritis ir sutelkti į jas dėmesį, taip pat sukurs prielaidas darniai miestelio plėtrai.

Įgyvendinti Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano sprendiniai gali turėti teigiamą arba neigiamą poveikį miestelio teritorijai. Numatomam reikšmingam poveikiui aplinkai įvertinti ir kiek įmanoma sumažinti galimo neigiamo poveikio tikimybę bei vadovaujantis LR Vyriausybės

nutarimu patvirtintu Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo (Žin., 2004, Nr. 130 – 4650) 7.2 punktu, rengiamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau vadinama SPAV). Jis padės nustatyti galimą bendrojo plano sprendinių įtaką Ruklos miestelio gamtinei ir socialinei - ekonominei aplinkai, įvertinti galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes atskiroms miestelio teritorijos dalims, be to, sumažins siūlomoms alternatyvoms neigiamų pasekmių riziką. SPAV dokumentas padės išvelgti bendrojo plano koncepcijos trūkumus ir tobulinti strateginius plano sprendimus ankstyvojoje planavimo stadijoje. SPAV procedūrų metu galima pakeisti pradinį planavimo tikslus ar jų įgyvendinimo priemones. Taip pat SPAV užtikrins konsultavimąsi su įvairių lygmenų institucijomis ir visuomene bei sudarys sąlygas atsižvelgti į jų nuomonę, o plano rengimo organizatorius turės išsamią ir patikimą informaciją apie plano įgyvendinimo pasekmes.

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentas (toliau vadinamas vertinimo apimties nustatymo dokumentu) rengiamas teritorijų planavimo dokumento rengimo koncepcijos stadijoje. Jis reikalingas tam, kad padėtų tinkamai atlikti SPAV. Apimties nustatymo dokumentas (kaip ir SPAVA) atliekamas pagal Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą (Žin., 2004, Nr. 130-4650). Pagrindiniai vertinimo apimties nustatymo dokumento tikslai yra:

- pateikti trumpą plano bei koncepcijos kryptį, alternatyvų aprašymą, pagrindinius tikslus ir sąsają su kitais planais ir programomis;
- pateikti teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, trumpą aprašymą;
- pateikti informaciją apie tai, kokie aplinkos komponentai ir kokios pasekmės bus nagrinėjamos, atliekant vertinimą;
- pateikti informaciją apie pasekmių aplinkai prognozavimo ir vertinimo metodus, kuriuos numatoma naudoti vertinimui atlikti.

Ruklos miestelio bendrasis planas rengiamas vadovaujantis Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1 TS-86 ir šiais dokumentais:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154;
- Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 1997, Nr. 65-1548, Nr. 96-2427; 2000, Nr. 34-953, Nr. 42-1195, Nr. 58-1708, Nr. 92-2881; 2001, Nr. 39-1358; 2003, Nr. 42-1916; 2004, Nr. 21-617, Nr. 152-5532; 2006, Nr. 66-2429, Nr. 82-3256; 2007, Nr. 39-1437; 2008, Nr. 10-337, Nr. 50-1847, Nr. 135-5232; 2009, Nr. 144-6351, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404);
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 1994 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620 ir redakcijos 2004, Nr. 28-868, Nr. 117-4368, Nr. 167-6098; 2005, Nr. 88-3291; 2006, Nr. 42-1504, Nr. 87-3399, Nr. 138-5268, Nr. 141-5392; 2008, Nr. 135-5233; 2009, Nr. 77-3166, Nr. 153-6884; 2010, Nr. 13-623);
- Miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 (nauja redakcija 2006-12-14, Žin., 2006-12-30, Nr. 145-5559);
- Lietuvos Respublikos vyriausybės 1992-05-12 nutarimas Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ ir jo pakeitimai (Žin., 1992, Nr. 22-652, Nr. 26-774; 1993, Nr. 71-1334; 1996, Nr. 2-43, Nr. 43-1057, Nr. 93-2193; 1997, Nr. 38-940; 1998, Nr. 30-798; 1999, Nr. 104-3995; 2002, Nr. 70-2887; 2003, Nr. 11-407, Nr. 42-1939, Nr. 105-4709; 2004, Nr. 21-642; 2005, Nr. 35-1140; 2007, Nr. 105-4294; 2008, Nr. 33-1152, Nr. 44-1643; 2010, Nr. 98-5089; 2011, Nr. 71-3389);
- STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773; 2005, Nr. 39-1285, Nr. 58-2029; 2007, Nr. 16-596; 2008, Nr. 7-253; 2009, Nr. 69-2815, Nr. 133-5822; 2010, Nr. 112-5699);

- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas 2008-07-29 Nr. D1-401 „Dėl priemonės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra“ (Žin., 2008, Nr. 99-3835; 2010, Nr. 36-1741);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2004, Nr. 153-5571);
- Jonavos rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Jonavos rajono tarybos 2008 spalio 23 d. sprendimu Nr. 1TS-236;
- Jonavos rajono savivaldybės Strateginis iki 2015 m. plėtros planas, patvirtintas Jonavos rajono tarybos 2004 m. rugsėjo 02 d. sprendimu Nr. 187;
- Jonavos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Jonavos rajono tarybos 2009 gruodžio 23 d. sprendimu Nr. 1TS-369;
- Jonavos rajono savivaldybės teritorijos kelių išdėstymo žemėtvarkos schema, patvirtinta Jonavos rajono tarybos 2009 m. gruodžio 23 d., sprendimu Nr. 1ITS-370;
- Mobiliojo ryšio bazinių stočių išdėstymo Jonavos rajone specialusis planas, patvirtintas Jonavos rajono tarybos 2009 m. liepos 19 d., sprendimu Nr. 1ITS-162;
- Jonavos rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema, patvirtinta Jonavos rajono tarybos 2005 m. birželio 22 d., sprendimu Nr. 1ITS-155;
- Jonavos rajono šilumos ūkio specialusis planas, 2005 m. vasario 24 d., Nr. 40;
- Visuomenės poreikiams naudojamos poilsio zonų Jonavos rajone plotai bei vietos, patvirtintos Jonavos rajono tarybos 1998 m. spalio 29 d., sprendimu Nr. 183;
- Apie 3050 m. ilgio dviračių takų trasos Ruklos mstl., Ruklos sen., Jonavos r. specialusis planas, patvirtintas 2008 m. spalio 23 d., Nr. TS-249;
- kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, nutarimais, įsakymais, statybos techniniais reglamentais, projektais ir planais nurodytais planavimo sąlygose.

2. PLANUOJAMOS TERITORIJOS SITUACIJA

Ruklos miestelis yra Jonavos rajono savivaldybės teritorijos pietinėje dalyje, 10 km į pietryčius nuo Jonavos miesto, kairiajame Neries krante, prie kelio Jonava–Kaišiadorys. Rukla - seniūnijos centras. Šalia Ruklos miestelio esančios gyvenvietės: 10 km į pietryčius – Gegužinės, 1,8 km į šiaurę – Venecijos, 4 km į vakarus – Gaižiūnų kaimai.

Miesteliui būdingas raiškus reljefas. Ruklos miestelio teritorija su gretimybėmis – 290 ha, Ruklos miestelio urbanizuota teritorija apie 100 ha ploto. Planuojama teritorija apima apie 100 ha plotą.

2.1 pav. Ruklos miestelio padėtis rajone. Šaltinis: <http://www.jonava.lt/jonavos-rajonas-siandien>

II ETAPAS. KONCEPCIJA

tarnaujantys karininkai ir miestelio gyventojai apsipirkti bei pasinaudoti buitinėmis paslaugomis važiuoja į didžiuosius miestus – Kauną ir Vilnių, bei Jonavą, nesinaudoja vietos verslininkų teikiamomis paslaugomis. Seniūnijoje nėra nei vienos, didesniai Lietuvos prekybos tinklui priklausančios, parduotuvės. Verslininkai pageidautų, kad verslui Ruklos seniūnijoje, kaip probleminėje teritorijoje, būtų teikiamos mokesčių lengvatos ar taikomos kitos paramos smulkiam ir vidutiniam verslui.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas.

Pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą (toliau LT BP), Ruklos miestelis neminimas kaip pagrindinis, lokalinis ar savivaldybinis centras. LT BP urbanistinio karkaso brėžinyje poveikio arealų UK centrų plėtrose Rukla patenka į koncentracijos arealą. LT BP teritorijos erdviniam brėžinyje Rukla patenka į gamtinio karkaso elementų perdangos zoną. Ruklos miestelis taip pat patenka į bioproductinio ūkio teritorijų palaikymo programą, žemės ir miškų ūkio teritorijų adaptacijos ir kaimo palaikymo programų rėmimą. Ir į aplinkosaugos plėtros programą, aplinkos kokybės gerinimo rėmimą.

Lietuvos bendrasis planas rekomenduoja formuoti šalies regioninei politikai vykdyti reikalingų nacionalinių programų sistemą, sudarytą pagal šiame planavimo dokumente numatytų prioritetinių tikslinių paskirčių grupes, derinant jas su ES regioninės politikos tikslais.

Kauno apskrities teritorijos bendrasis planas.

Pagal Kauno apskrities teritorijos bendrąjį planą (toliau KA BP), Ruklos miestelio (apskrities teritorijos raida ir naudojimo brėžinys) teritorijos funkcinis prioritetasis – intensyvaus miškų ūkio teritorijos. Prioritetiniai interesai - intensyvus miškų ūkis, įstatymiškai numatyta konservacija. Foninis naudojimas – intensyvus miškų ūkis ir intensyvus žemės ūkis. KA BP urbanistinio karkaso brėžinyje – Rukla patenka į perspektyvinę aglomeracinės plėtros interesų zoną.

Rukla sovietiniais metais buvo įkurta kaip karinis miestelis, kuriame buvo dislokuota sovietinė kariuomenė. 1961 m. buvo įkurta mokykla šio miestelio mokiniams. 1993 m. išėjus iš Lietuvos TSRS kariuomenei, Ruklos miestelyje pradėjo kurtis civiliai gyventojai.

3.1 lentelė. Ruklos miestelio administracinis – teritorinis pavaldumas.

Administracinis-teritorinis pavaldumas		
1950–1995 m.	Dumšių apylinkė	Jonavos rajonas
1995–	Ruklos seniūnijos centras	Jonavos rajono savivaldybė

Rukloje įsikūrę trys Lietuvos Respublikos kariniai padaliniai: Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomasis pulkas; Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas; Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas. Į pietus ir vakarus nuo Ruklos esančioje teritorijoje yra Lietuvos kariuomenės Gaižiūnų poligonas.

3.1 pav. Ruklos seniūnijos teritorijos ribos.

Žemės naudojimo struktūros požiūriu.

Didžiąją Ruklos miestelio teritorijos dalį užima daugiabučiai gyvenamieji pastatai ir buvusios okupacinės sovietų armijos pastatų griuvėsiai, kurie bendrajame plane įvardijami kaip miestelio dykros. Nemaža teritorijos dalis yra apsauginis miškas. Teritorijoje yra tik vienas individualus gyvenamasis namas. Nedidelė teritorijos dalis priskiriama komercinei veiklai. Žemės ūkio paskirties žemės miestelyje nėra.

Didžioji seniūnijos teritorijos dalis yra Lietuvos kariuomenės reikmėms naudojama teritorija. Tai iš dalies riboja seniūnijos socialinės ir ekonominės plėtros galimybes. Todėl būtų tikslinga siekti, kad Lietuvos kariuomenė bent iš dalies prisidėtų prie Ruklos seniūnijos, o ypač – Ruklos miestelio, patrauklumo ir investicijų į socialinę seniūnijos infrastruktūrą didinimo.

Ekonominiu požiūriu.

Jonavos rajonas šalies agrarinio naudojimo politikoje Ruklos miestelis patenka į teritoriją, kur pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą reikalingas intensyvios miškų ūkio veiklos reguliavimas. Pagal agrarinių teritorijų potencialo zonų kompleksinį teritorijos įvertinimą Ruklos miestelis patenka į Aukštaitijos ir Dzūkijos plynaukščių zoną.

Verslas - savarankiška veikla, paremta asmenine rizika, kurios tikslas – gauti pelną, panaudojant savo sugebėjimus, žinias, laiką, kitų žmonių pinigus ir kitų žmonių darbą.

3.2. lentelė. Ruklos miestelyje veikiančios įmonės (UAB (uždaroji akcinė bendrovė) ir II (individuali įmonė)).

Eil. Nr.	Pavadinimas	Veikla	Adresas
1.	UAB „Edega“	Žuvis, žuvies produktai	Šaudyklos g. 6
2.	UAB „Saugera“	Mediena, medienos gaminiai	

3.	I. Aleksandravičienės firma „Sofija ir ko“	Kavinė - viešbutis	Šaudyklos g. 4
4.	UAB „Irena ir draugai“	Prekybos centras, parduotuvė	Karaliaus Mindaugo g. 6
5.	Ruklos parduotuvė	Prekybos centras, parduotuvė	Karaliaus Mindaugo g. 5
6.	UAB „Grimeda“ firminė parduotuvė	Mėsa, mėsos gaminiai	Ruklio g. 9
7.	A. Linkevičiaus įmonės paviljonas	Maisto produktai – mažmeninė prekyba	Ruklio g. 11

Ruklos miestelyje esančios paslaugų įmonės. Ruklos miestelyje veikia paštas (Ruklio g. 17-1, Rukla). Miestelyje yra Jonavos rajono PK Ruklos policijos nuovada (viename iš pabėgėlių priėmimo centro pastatų) ir Jonavos priešgaisrinės gelbėjimo tarnyba, Ruklos komanda.

Investicijos - tai piniginių lėšos ir įstatymais bei kitais teisės aktais nustatyta tvarka įvertintas materialusis, nematerialusis ir finansinis turtas. Šis turtas yra investuojamas siekiant iš investavimo objekto gauti pelno (pajamų), socialinį rezultatą (švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos ir socialinės apsaugos bei kitose panašiose srityse) arba užtikrinti valstybės funkcijų įgyvendinimą.

Ruklos miestelyje įgyvendinami projektai, finansuojami iš ES ir kitų fondų.

Gamtinių požymių.

Miestelio gamtinė aplinka - žemės paviršius, vanduo ir augalija. Ją įtakoja klimatas, gyvūnija, žmogaus veikla. Ruklos miestelio reljefas yra raiškus, miestelio siluetą sudaro gamtos elementai, ir miestelio statiniai bei jų grupės.

Klimatas. Lietuvos teritorija yra vidutinių platumų klimato zonoje ir pagal B. Alisovo klimatų klasifikaciją priklauso Atlanto kontinentinės miškų srities pietvakariniam posričiui. Į kraštą dažniausiai atklystantys Atlanto ciklonai atneša drėgnus, tačiau neatšiaurius orus.

Ruklos miestelio teritorija (kaip ir viso Jonavos rajono) priklauso vidutinių platumų klimato zonai. Čia vyrauja pereinamasis klimatas iš jūrinio į žemyninį. Jonavos rajono klimatui didelę įtaką daro atnešamos oro masės. Kaip ir visoje Lietuvos teritorijoje, taip ir Jonavos rajone dažniausios yra vidutinių platumų oro masės, ateinančios iš Atlanto vandenyno (jūrinis oras) ir Rytų Europos (žemyninis oras).

Vyraujantys vėjai pučia iš vakarų, pietvakarių, šiaurės vakarų. Vidutinis vėjo greitis Jonavos rajone sausio mėnesį yra 4,8 m/s, birželio mėnesį – 3,0 m/s.

Aplinkos oras. Išmetamos į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančios dujos ir teršalai - tebėra viena didžiausių visuotinių aplinkosaugos problemų. Daugeliui oro teršalų būdinga tai, kad jie gali išlikti aplinkos ore gana ilgą laiką, o oro masės juos perneša toli nuo kilmės šaltinių. Dėl oro taršos keičiasi klimatas, prastėja miestelio oro kokybė, susidaro troposferinis ozonas, rūgštėja dirvožemis ir paviršinis vanduo, vyksta vandens telkinių eutrofikacija. Vienas iš darnaus vystymosi prioritetų oro srityje - mažinti pagrindinių ūkio šakų poveikį aplinkai ir žmogaus sveikatai, švelninti klimato kaitos padarinius.

Pagrindinis oro teršėjas Rukloje yra AB „Achema“. Atstumas nuo Ruklos miestelio iki AB „Achemos“ (Jonalaukio k.) – apie 3 km. Bendrovėje 2000 m. įdiegtas aplinkos apsaugos vadybos sistemos ISO 14001 standartas, siekiama nuolatinio aplinkos apsaugos būklės gerinimo ir taršos prevencijos. Prioritetinės įmonės darbo kryptys – sistemingas taršos monitoringas, visų lygių darbuotojų kvalifikacijos kėlimas, gamybos technologijų tobulinimas, energijos taupymas.

Kraštovaizdis ir gamtinė aplinka.

Didžiausios Ruklos miestelio gamtinės aplinkos vertybės – iš šiaurinės pusės miestelį ribojanti Neries upė. Jos kairinė pakrantė svarbi Ruklai ne tik kaip miestelio įvaizdžio ir sveikos gyvenamosios aplinkos formuotojos, bet ir kaip ekologinės atsvaros elementai. Neries upės kairinė pakrantė, nėra tankiai urbanizuota (Neries pakrantėje yra įrengti valymo įrenginiai). Miestelis nėra

labai tankiai užstatytas. Kadangi miestelis įkurtas sovietmečio laikais – dominuoja penkiaaukščiai daugiabučiai namai, vienbučiai gyvenamieji namai planuojamoje teritorijoje yra tik pavieniai.

Pagal Kauno apskrities teritorijos bendrąjį planą (ekologinės pusiausvyros užtikrinimo brėžinyje) Rukla patenka į vidinio stabilizavimo arealų teritoriją. *Palei Neries upę yra nacionalinės svarbos migracijos koridorius. Vidinio stabilizavimo arealai – regioninės svarbos.*

Gamta – natūralus, materialus pasaulis, apimantis įvairių formų energiją. Gamta tai visa, kas egzistuoja – biotinė (gyvoji) ir abiotinė aplinka – biologiniai organizmai, jų elgesys, ypatybės bei juos supanti aplinka.

Gyvosios ir negyvosios gamtos sąvokos dažniausiai naudojamos, kalbant apie gamtinius išteklius - gamtos elementus, kuriuos žmogus naudoja arba gali naudoti savo poreikiams. Atliekant miestelio gamtinės aplinkos esamos būklės analizę ir siekiant sistemingai apžvelgti gamtos komponentus, buvo naudoti eksploatuojamiesiems gamtos ištekliams įvardinti taikomi gyvosios (augalija, gyvūnija) ir negyvosios (dirvodarinės uolienos, dirvožemiai, vandens atsargos) gamtos terminai.

Gyvoji gamta. Jonavos rajono miškingumas apie 40 %. Dauguma miškų susitelkę rajono pietrytinėje dalyje. Čia plyti kone visi didžiausi miškai – Gaižiūnų, Užusalių, Bešių, Barsukynės, Milagainių. Vyrauja nederlinguose smėlynuose ir žvyrynuose augantys pušynai. Yra nemažai ir mišrių miškų, kurie auga derlingesnėse augimvietėse. Pamiškėse ir tarpumiškėse išliko natūralių ir pusiau natūralių gamtinių buveinių. 0,8 % rajono teritorijos užima pelkės. Tačiau jų dauguma paverstos durpynais. Didesnių pelkių fragmentų išliko Rūklos poligone ir Gaižiūnų miške.

Pietrytinėje rajono dalyje nemažai didelių karinės paskirties žemės plotų. Specifinis ir unikalus Jonavos rajono bruožas – mišku neapaugę, daugiausia dėl karinės veiklos susidarę smėlynai. Daugiausia jų Rūklos poligone, mažiau palei Gaižiūnų, Rizgonių geležinkelius. Dalis tokių smėlynų užauga žoline augalija, krūmais ir medžiais. Taip prarandama specifinė smėlynų fauna. Rūklos poligonų smėlynuose rasta labai reta Lietuvoje smėlinė auslinda. Rūklos poligone ir aplinkinėse teritorijose *peri gervės, teterviniai, dirvoniniai kalviukai, kukučiai, veisiasi česnakės.*

Didele biologine įvairove, retų ir saugomų gyvūnų bei augalų rūšių gausa pasižymi daugelis rajono miškų. Mozaikiškose, nuo sausų, nederlingų kiminių pušynų iki drėgnų derlingų uosynų ir ažuolynų besikaitaliojančiose miškų bendrijose tarpsta nemažai retųjų augalų: *vėjalandės šilagėlės, daugiametės blizgės, paprastieji kardeliai, totorinės maludės, miškinės varnalėšos, lininės žarotūnės, mažosios šimtūnės, žalsvažiedės blandys, tuščiaviduriai rūteniai.* Kai kuriuose Jonavos rajono miškuose aptinkami lututės, tripirščiai geniai, pilkosios meletos, uldukai, Neris pakrantėse gyvena *žalvarniai.*

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, miškų teritorijos brėžinyje, Rūklos miestelio teritorija patenka į vidurio Aukštaitijos – šiaurės vakarų Dzūkijos našių mišrių spygliuočių – lapuočių miškų zoną, vidurio Aukštaitijos našių mišrių spygliuočių – lapuočių miškų pozonį. Vidutinis bendrojo miško naudojimo intensyvumas m³/ha likvidinės medienos per metus - 4.51-5.25. Valstybinės reikšmės miškai nuo 45-55 % ploto.

Pagal Kauno apskrities teritorijos bendrąjį planą miškų ūkio teritorijų vystymo brėžinyje pagrindinės miško žemės naudojimo ir tvarkymo kryptys Rūklos miestelio teritorijoje – ekstensyvios miškų ūkio plėtros (gamtinio karkaso teritorijose) kryptis.

Pagrindiniai veiksniai, kurie neigiamai veikia gyvūnijos įvairovę ir gausumą – miškų ūkinis naudojimas, pelkių eksploatavimas ir durpių gavyba, vandens telkinių eksploatacija, žemdirbystės vystymas, rekreacija, urbanizacijos plėtra, privatūs ūkiniai interesai ir įvairi aplinkos tarša. Prie urbanizuotos aplinkos sugeba prisitaikyti tik kai kurios gyvūnų rūšys, todėl miestų gyvūnija yra skurdi. Tačiau ir jai reikalinga nors minimali gamtinė aplinka. Jei miestuose bus mėginama išsaugoti gamtos intarpus – gyvūnijos įvairovė, kad ir nelabai marga, gali išlikti.

Negyvoji gamta. Negyvajai gamtai priskiriama saulės ir žemės gelmių šilumos energija, *vanduo, oras, dirvožemis, naudingos iškasenos.* Plataus masto gamtinės energijos išteklių panaudojimas kol kas yra tik progresyvi ateitis, todėl vieni svarbiausių žmonėms ir nagrinėtini kaip miestelio negyvosios gamtos elementai, kuriuos gali paveikti bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas, yra dirvožemis ir vanduo. Rūklos miestelyje *nėra naudingųjų iškasenų.*

Dirvožemiai

Pagal dirvožemių litologiją ir dirvodaros derinių ypatybes Lietuva įeina į Pabaltijo dirvožeminę provinciją.

Dirvožemio būklė labai svarbi krašto gamtinei aplinkai. Nuo jos priklauso dauguma ekologinių sistemų, vandenų sektoriaus kokybė. Į dirvožemį patekę teršalai, atmosferos kritulių veikiami, upėmis, upeliais, grioviais ir drenažo sistemomis gali nukeliauti labai toli ir užteršti didelius paviršinio vandens baseinus, o kartais ir gilesnius vandeningo grunto sluoksnius ar net požeminius vandenis, taip padarydami didelę žalą gamtai, žmonių sveikatai ir gyvenimo kokybei. Dirvožemį dažniausiai teršia netinkamai saugomos įvairios ūkinės veiklos ir buitinės atliekos, naftos produktai bei kiti nuodingi reagentai.

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, agrarinių teritorijų brėžinį – Ruklos miestelio teritorija patenka į Aukštaitijos ir Dzūkijos plynaukščių agrarinių teritorijų potencialo zoną. Šios teritorijos panaudojimas žemės ūkiui – didelis, nelabai jautrūs dirvožemiai intensyviai žemės dirbimui. Žemės ūkio naudmenų našumas: vidutiniškai našios žemės. Sąlygos perspektyvioms žemės ūkio struktūroms formuoti: galimybė derinti įvairaus dydžio ir tipų ūkius. Priemonės žemės naudojimui reguliuoti: išsaugoma ir gerinama ariamoji žemės bei nusaustos pievos ir gamyklos. Šioje teritorijoje rekomenduojamos gamybos specializacijos kryptys: pagrindinės – kitų javų auginimas, pieno krypties galvijininkystė; pagalbinės – žolinių pašarų auginimas ir kviečių auginimas.

Pagal Kauno apskrities teritorijos bendrąjį planą „Žemės ūkio teritorijų vystymo brėžinyje, Ruklos miestelio teritorijoje vyrauja tausojantis ekologinis ūkininkavimas. Rekomenduojamos ūkių specializacijos augalininkystėje ir ūkininkystėje - kitų javų auginimas, bulvininkystė, pieninkystė, kiaulininkystė.

Požeminis vanduo skirstomas į tarpsluoksninį, gruntinį ir dirvožemio. Tarpsluoksninis spūdinis vanduo yra pagrindinis miestų ir miestelių gyventojų geriamojo vandens šaltinis.

Paviršiniai vandenys

Lietuvos paviršinių vandenų struktūrą formuoja upės, ežerai ir tvenkiniai, o taip pat Kuršių marios. Ruklos miestelis patenka į Neries baseino Neries mažųjų intakų (su Nerimi) pabasinį. Ruklą supa iš šiaurės Neries upė, iš pietryčių upelis Ruklėlė.

Ruklos miestelyje esantis tvenkinys ir teritorija aplink jį – naudojamas kaip priešgaisrinis vandens telkinys, taip pat jame maudosi miestelio gyventojai, aplink esanti teritorija skirta rekreacija.

Neries upės kairiajame krante, prie Ruklos taip vadinamų sodų, yra vandens šaltinis. Šaltinis - tvarkingai sutvarkytas. Gyventojai jį naudoja kaip geriamąjį vandenį.

Gamtinis karkasas

Lietuvos Respublikos teritorijos kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos dalyje nurodoma, kad Ruklos miestelis pagal sudėtinės gamtinio karkaso dalis patenka į vidinio stabilizavimo arealą.

Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotekį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požymių: želdinių masyvai bei grypės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms.

Ruklos miestelio teritorijoje svarbią vietą užima Neries upės ekosistema. Neries upė vaidina svarbų vaidmenį ekologinės pusiausvyros bei biologinės įvairovės užtikrinimui. Upių slėniai svarbūs kaip migraciniai koridoriai, o taip pat gamtinio karkaso elementai. Natūralios ar pusiau natūralios pievos telkiasi Neries upės salpose ir slėnių šlaituose. Arčiau vandens auga *monažolynai* bei *dryžutynai*. Sausesnėse vietose driekiasi *šluotsmilgynai*. Tačiau Neries upės pakrantėje yra ne tik pievos gausios įvairios rūšies augmenijos, bet, ir Neries upės šlaitais apaugusiais medžiais - daugiausia, kaip ir supančiuose miškuose – *spygliuočiais medžiais*.

Ruklos miestelio gamtinio kraštovaizdžio bei ekosistemos stabilumo garantija - pilnavertis esamo gamtinio karkaso išsaugojimas bei stiprinimas, suformuluojant atitinkamą reglamentų

sistemą. Ruklos miestelio teritorija nėra didelė, taigi, čia tėra viena iš trijų gamtinio karkaso metafunkcinių dalių.

Saugomos teritorijos

Ruklos miestelis nepatenka į saugomas teritorijas. Artimiausia saugoma teritorija – Kauno marių regioninis parkas. Atstumas nuo Ruklos iki Kauno marių regioninio parko – apie 38 km.

Kauno marių regioninis parkas įsteigtas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1992 m. rugsėjo 24 d. siekiant išsaugoti unikalų Kauno marių tvenkinio kraštovaizdžio kompleksą, didžiulias atodangas, užlietas Nemuno intakų žiotis, unikalų Pažaislio vienuolyno architektūrinį kompleksą, Kauno marių gamtinės ekosistemos stabilumą, biotos komponentus, ypač vertingą Gastilionių mišką su miegapelių populiacija bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti. 1997 m. įkurta Kauno marių regioninio parko direkcija.

Parkas apima dalį Kauno miesto, Kauno ir Kaišiadorių rajonų teritorijų. Kauno marių regioninio parko plotas – 9869 ha. Kauno marių vanduo virš jūros lygio pakilęs 44 metrus, o aukščiausia parko vieta Pastrėvio miške – 93 m virš jūros lygio. Plačiausioje vietoje marios siekia 3,3 km, o siauriausioje – 0,3 km. Giliausia Kauno marių vieta siekia 22 metrus, o bendras pakrančių ilgis (iki Balbieriškio) – 200 km.

Kraštovaizdis

Kraštovaizdžio *estetinę vertę* lemia miškų masyvų, ežerų, tvenkinių, upių ir jų slėnių, išlikusių natūralių pievų ir ganyklų, kitų natūralių biotopų, kurie užtikrina biologinę įvairovę ir jos išsaugojimą, gausa. Ruklos miestelis plyti Neries upės kairiojo kranto kraštovaizdyje ir apsuptyje spygliuočių miškų.

Pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą (toliau LT BP) rekreacinių teritorijų brėžinyje Ruklos miestelio teritorija patenka į gana mažo potencialo rekreacinių arealų rezervinio potencialo kategoriją.

Pagal LT BP Ruklos miestelis patenka į žemiausią rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmenį. Čia kuriamos lokalinės reikšmės rekreacinės sistemos bei pavieniai rekreacijos objektai. Ruklos miestelio prioritutinės rekreacijos plėtros: verslinė rekreacija ir pažintinė rekreacija. Kitos vystytinos rekreacijos rūšys: poilsis gamtoje, sportinė rekreacija ir gydomoji rekreacija.

Ruklos miestelis patenka į regioninį gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinio parko žiedą – „Vidurio Lietuvos parkų žiedas“.

Pagal Kauno apskrities teritorijos bendrąjį planą rekreacinių teritorijų vystymo brėžinyje Ruklos miestelio teritorija patenka į vidutinį resursinių arealų potencialą. Arealų rekreacinės infrastruktūros vystymo kryptys: poilsinis turizmas, pažintinis turizmas, kaimo turizmas, bendrasis turizmas, kurortinis (sanatorinis), dalykinis (konferencinis) turizmas.

Rekreacinių teritorijų sistemą Rukloje sudaro gamtinis rekreacinis objektas – Neries upės slėnis. Nesudaro, bet turėtų sudaryti - miestelio bendro naudojimo želdiniai, skverai ir rekreacinės infrastruktūros objektai - sporto ir poilsio aikštynai bei kitokios miestelio visuomeninės bendrojo naudojimo teritorijos.

Vienintelė lankytina Ruklos miestelio vieta – Ruklos piliakalnis.

Miestelio teritorijoje gamtinių rekreacinių išteklių plotai yra nemaži. Daugeliu atvejų rekreacinės teritorijos sutampa su želdynų teritorijomis. Ruklos miestelyje didesni želdynai kaupiasi prie krašto kelio, kertančio miestelį, didesnė dalis želdynų susidariusi tarp krašto kelio ir Laumės gatvės – tapo miestelio parku (Laumės parkas). Laumės parkas – teritorija naudojama miestelio gyventojų poilsiui ir rekreacijai.

Ruklos miestelyje šiuo metu rekreacija ir turizmas labiau orientuoti į pavienius miestelio gyventojus ir atsitiktinius jo svečius. Viso miestelio mastu nėra parengtas rekreacinių teritorijų tvarkymo planas, jos nėra apibrėžtos.

Rekreacijai Rukloje tinkami, paviršinio vandens telkiniai – Neries upė ir priešgaisrinis tvenkinys šalia Šventosios Dvasios koplyčios. Neries upės pakrantė (ir priešgaisrinis tvenkinys), kaip potencialiai atraktyvūs miestelio gamtiniai objektai, kol kas nėra maksimaliai išnaudojami. Trūksta poilsiaavimui ir maudymuisi skirtų vietų, jos neturi paplūdimio statuso.

Paviršinio vandens telkiniai rekreacijai ir sportui gali būti naudojami vadovaujantis Vandens įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Turizmo įstatymo bei Saugomų teritorijų įstatymo nustatytais reikalavimais. Maudyklų naudojimas ir maudyklų vandens kokybės rodikliai turi atitikti sveikatos apsaugos ministro nustatytų visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų) reikalavimus.

Ruklos miestelyje netrūksta želdynų, tačiau trūksta jų tinkamo panaudojimo, bei sutvarkymo. Ruklos miestelyje yra problemiška situacija su rekreacijos vietomis. Ruklos gyventojai neturi vietos kur švęsti savo šventes, reikalinga įrengti Ruklos miestelio renginiams skirtą vietą. Ruklos miestelyje nėra žaidimo aikštelių vaikams ir paaugliams. Sekančiuose bendrojo plano etapuose, bus numatyti sprendiniai šioms problemoms išspręsti.

Kultūros paveldas

Kultūros paveldas – karta iš kartos paveldimos, perimamos, sukurtos ir perduodamos kultūros vertybės, svarbios etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriu.

Kultūros paveldo objektai – pavieniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jais priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.

Kultūros paminklais paskelbiami tik nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektai. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos kultūros vertybių registre šiuo metu yra registruotas tik vienas Ruklos miestelio kultūros paveldo objektas – Ruklos piliakalnis.

Pagal Kauno apskrities teritorijos bendrąjį planą Kultūros paveldo teritorijų vystymo ir apsaugos brėžinyje dalis Ruklos miestelio teritorijos patenka į vaizdingo kraštovaizdžio arealą, kita dalis (su Ruklos piliakalniu) į Kultūros vertybių sankaujų arealą.

Kultūros paveldo vertės atskleidimas, jo puoselėjimas ir kūrybingas panaudojimas savivaldybei bei kitoms atsakingoms organizacijoms yra svarbus turizmo plėtros svirtis, atspindintis dvasinį bei kultūrinį rajono gyvenimą. Integravimas į Europos kultūrinio paveldo informacinius srautus skatintų kultūrinį turizmą, kurio vienas tikslų - neleisti laikui ištrinti istorinės - kultūrinės reikšmės bei naudoti ir tvarkyti kultūrinį paveldą, darantį Ruklos miestelį unikaliu.

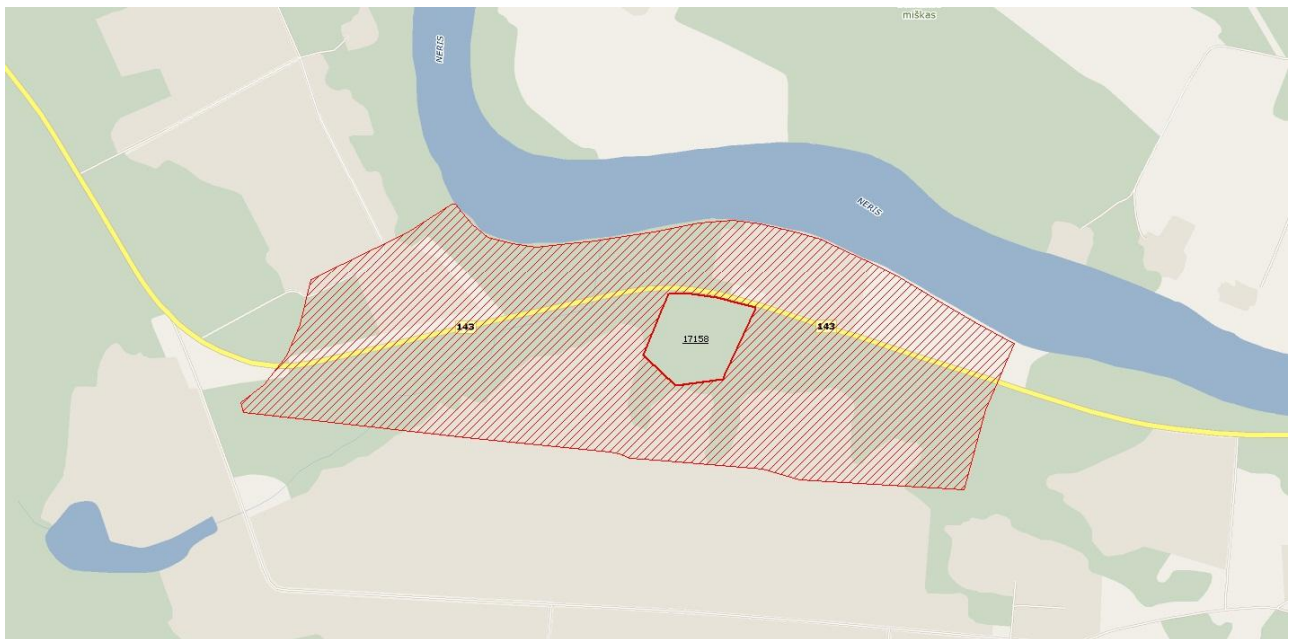
Valstybės plėtros strategijoje turizmas ir rekreacija nurodoma prioritetine gamtos ir kultūros paveldo saugojimo kryptimi plėtojant Lietuvos regionus ir didinant jų konkurencingumą. Nors didžiausią žalą nekilnojajam kultūros paveldui padarė sovietinio laikotarpio kolūkinių gyvenviečių ir agrarinių kompleksų kūrimas, istorinio kraštovaizdžio naikinimas, tradicinio kraštovaizdžio nykimas tebevyksta iki šiol.

3.3 lentelėje bei 3.2, 3.3 ir 3.4 paveikslėliuose pateikta informacija apie Ruklos miestelio teritorijoje esantį vienintelį kultūros paveldo objektą – Ruklos piliakalnį.

3.3 lentelė. Ruklos piliakalnis

Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Aprašymas
17158	Ruklos piliakalnis	Jonavos r. sav., Ruklos mstl.	Vertingosios savybės (vertybės sudėtis, apimtis, vertingos dalys ir elementai): Piliakalnis (Koplyčkalnis) įrengtas Neries slėnio ir bevardžio upelio suformuotame aukštumos kyšulyje. Aikštelė trikampė, pailga ŠR-PV kryptimi, 8 m ilgio, 6 m pločio PV pakraštyje. Čia iš priemolio supiltas 2 m aukščio, 13 m pločio, 5 m pločio viršuje pylimas, už kurio iškastas 10 m pločio, 1 m gylio griovys. Šlaitai statūs, 15 m aukščio. Piliakalnį labai sužalojo

			tarybiniai kareiviai, aikštelės centre iškasę didžiulę duobę, o į pylimą įkasę sandėliuką. Archeologinių tyrimų metu jo vieta užpilta, pats piliakalnis intensyviai tvarkomas: sandėliukas demontuotas, duobės užpiltos, P šlaite ėjusio kelio vietoje įrengti laiptai, aikštelėje pastatyti suoliukai, nukirsta dauguma medžių; nugriauta dalis garažų priešais piliakalnį. 1997 m. G. Zabiela ištyrė piliakalnio liekanas: visą aikštelę, padarė pylimo pjūvį. Nustatyta, kad pylimas piltas per vieną kartą, ant jo XIV a. stovėjęs stulpinės konstrukcijos pastatas - greičiausiai apžvalgos bokštas, kurio pamatas ir buvo minėtas pylimas (rasta 23 cm skersmens, 2,3 m gylio stulpavietė). Amžius: Piliakalnis datuojamas XIV a.
--	--	--	--

3.2 pav. Ruklos piliakalnio teritorija. (informacijos šaltinis: Kultūros paveldo departamentas (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>))

3.3 pav. Ruklos piliakalnis iš šiaurės vakarų pusės. 2004 04 07. G. Zabielos nuotrauka (informacijos šaltinis: Kultūros paveldo departamentas (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>))

3.4 pav. Ruklos piliakalnis

Ruklos Piliakalnis yra prie pat kelio Jonava-Žasliai, Ruklos miestelio teritorijoje. Piliakalnio teritorija 0,27 ha. Reguluojamo užstatymo zona 31,9 ha. 1997 m. Ruklos piliakalnis ištirtas Mokslų Akademijos Istorijos Instituto archeologijos skyriaus vedėjo Gintauto Zabielos. Ištirtas bendras 74 kv. m. plotas, nustatyti pagrindiniai piliakalnio raidos etapai, jo paskirtis. Moksliniu atžvilgiu Ruklos piliakalnis ištirtas pilnai. Po tyrinėjimų piliakalnis buvo sutvarkytas: pašalintos šiukšlės, užlyginta duobė aikštelėje, nuo viršutinės piliakalnio dalies nukirsti krūmai, į duobę pylime sukastos anksčiau išmestos žemės, sutvirtinta erozinė išgriova, piliakalnio šiaurės rytiniame šlaite įrengti laiptai. Atsižvelgiant į tyrinėjimų rezultatus, pasiūlytos tolesnės Ruklos piliakalnio apsaugos bei tvarkymo priemonės. Šiuo metu piliakalnis sutvarkytas ir pritaikytas turistiniam lankymui. Ruklos piliakalnis – signalinis piliakalnis.

Kultūros paveldo vertės atskleidimas, jo puoselėjimas ir kūrybingas panaudojimas savivaldybei bei kitoms atsakingoms organizacijoms yra svarbus turizmo plėtros svertas, atspindintis dvasinį bei kultūrinį rajono gyvenimą.

Socialiniu požiūriu

Ruklos miestelyje, pagal vidutinį gyventojų amžių, daugiausia gyventojų yra darbingo amžiaus, tačiau jų pagrindinės pajamos ir pragyvenimo šaltinis yra socialinės išmokos. Mažėjant gyventojų užimtumui, didėja socialinių paslaugų poreikis.

Socialinės paslaugos, numatytos Socialinių paslaugų kataloge (Žin., 2006, Nr. 43-1570). Jos teikiamos socialinės ir medicininės paskirties įstaigose, asmens namuose, nevyriausybinių organizacijų centruose ir kitose rajonų įstaigose.

Socialinės paslaugos svarbios tokioms žmonių grupėms: seni žmonės, žmonės su negalia, probleminės šeimos, asmenys, grįžę iš įkalinimo vietų, piktnaudžiaujantys alkoholiu, benamiai, narkomanai ir kitos socialinės rizikos grupės. Ruklos miestelyje, kaip ir visoje Lietuvoje, pagrindinės socialinių paslaugų vartotojų grupės yra senatvės ir invalidumo pensininkai, likę be tėvų globos vaikai, socialinės rizikos vaikai, vaikai iš socialinės rizikos šeimų, vaikai su negalia, socialinės rizikos šeimos ir šeimos, kurias planuojama įtraukti į socialinės rizikos šeimų apskaitą ir bedarbiai.

Ruklos miestelyje yra įsikūrusios trys socialines paslaugas teikiančios organizacijos:

- Karitas
- Karių krikščioniškieji gerovės namai
- Pabėgėlių priėmimo centras

Ruklos miestelyje sveikatos priežiūros paslaugas teikia Laumės g. 2 esanti VšĮ „Ruklos ambulatorija“. Tame pačiame pastate yra įsikūrusi ir UAB „Ruklos vaistinė“.

Ruklos miestelyje yra dvi formaliosios ugdymo įstaigos: Ruklos Jono Stanislausko pagrindinė mokykla ir Ruklos vaikų lopšelis – darželis „Pušaitė“. Neformalusis vaikų švietimas vykdomas Ruklos Jono Stanislausko pagrindinėje mokykloje.

Veikia Ruklos kultūros centras (ankščiau Ruklos kultūros namai), Ruklos Jono Stanislausko pagrindinės mokyklos kraštotyros muziejus, Ruklos Jono Stanislausko pagrindinės mokyklos biblioteka.

Ruklos miestelio gyvenamojo fondo duomenų nėra Lietuvos statistikos departamente, todėl remiamės duomenimis gautais iš seniūnijos.

Ruklos miestelio beveik visi gyventojai gyvena daugiabučiuose namuose, kurių yra 20 (dvidešimt). Yra tik 1(vienas) individualus namas.

Socialinis būstas - nekomerciniu pagrindu, pagal Vyriausybės nustatytą nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarką nuomojamos savivaldybės gyvenamosios patalpos, skirtos mažas pajamas turintiems asmenims ir šeimoms apgyvendinti pagal Lietuvos Respublikos Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymo nustatytas sąlygas.

Planuojamoje teritorijoje yra 259 socialiniai būstai.

4. MIESTELIO PLĖTROS ALTERNATYVOS

Ruklos miestelio ūkio plėtra yra neatsiejama nuo bendrų Jonavos rajono ir Lietuvos ūkio plėtros tendencijų. Naudojant Europos Sąjungos paramą bus plėtojama infrastruktūra ir augs paslaugų pasiūla ir kokybė. Nemažos galimybės slypi sporto, renginių ir ypač turizmo plėtros srityje. Tikėtina, kad tiesioginių užsienio investicijų apimtys ateityje didės dėl santykinai mažesnių žemės kainų arba patogios geografinės padėties. Planuojamoje teritorijoje siūloma ir *socialinio turizmo** veikla.

* socialinis turizmas – tai kelionės, už kurias mokama iš profsąjungų lėšų, skiriamų socialinėms reikmėms. Tai dotuojamas turizmas ir dotacijas gali skirti valstybinės, visuomeninės ir komercinės struktūros, kad įtrauktų į turistinį judėjimą ir socialiai remtinas visuomenės sluoksnius.

Vadovaujantis parengtomis miestelio plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti miestelio veiklą ir plano struktūrą.

Ruklos miestelio plėtros prielaidos: gyvenimo kokybės plėtra; turizmo plėtra - kuriamos naujos darbo vietos, paslaugų pasiūla; socialinio turizmo paslaugų plėtra – kuriamos naujos darbo vietos, paslaugų pasiūla; smulkaus ir vidutinio verslo plėtra – kuriamos naujos darbo vietos.

Pagrindinis dėmesys koncepcijoje yra skiriamas miestelio teritorijos urbanistinės struktūros pertvarkai bei architektūrinės erdvinės kompozicijos plėtrai, miestelio plėtros darnai ir gyvenimo kokybės problemoms.

Siekiant darnos, miestelio plano struktūra formuojama atsižvelgiant į savaiminės urbanizacijos tendencijas, nepriklausomai nuo miestelio administracinių ribų. Papildoma plano struktūra siekiama suformuoti naujus komercijos, verslo plėtros centrus, tolygiai paskirstyti gyventojus bei darbo vietas. Miestelio centrinėje dalyje ir gyvenamuosiuose rajonuose pirmenybė teikiama miestelio savitumo apsaugai ir plėtrai, dviratininkams ir pėstiesiems. Pertvarkant miestelio struktūrą vadovaujamasi miestelio darnios plėtros principais.

Šiuo metu miestelio plėtrą varžo kultūros paveldo apsaugos, gamtinis karkasas ar kitų visuomenės interesų sąlygojami ūkinės veiklos apribojimai, todėl Ruklos miestelio bendrojo plano prioritetą yra plėtra.

5. NAGRINĖTINI APLINKOS KOMPONENTAI IR PASEKMĖS

Siekiant tinkamai įvertinti Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano koncepcijos galimą poveikį tolesnei miestelio teritorijos raidai, strateginių pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje nagrinėtini žemiau pateikiami aplinkos komponentai ir pasekmės.

Aplinkos komponentai, kuriems gali turėti įtakos rengiamo bendrojo plano sprendiniai:

- socialinė aplinka (socialinė apsauga, gyventojų užimtumas ir pan.);
- ekonominė aplinka (sąlygos investicijoms pritraukti ir verslui plėtoti, ūkio raida ir pan.);
- gamtinė aplinka ir aplinkos kokybė (vanduo, oras, klimatas, dirvožemis, kraštovaizdis, tarša);
- kultūros paveldas (kultūros paveldo objektai, valstybės saugomi kultūros paveldo objektai, taip pat kultūrinę vertę turintys ir į Kultūros vertybių registrą neįtraukti objektai).

Atliekant strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, bus nagrinėjamos galimos reikšmingos Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano sprendinių pasekmės socialinės ir ekonominės aplinkos raidai, gamtos ir kultūros paveldo teritorijoms bei jų apsaugos zonoms, paveldo teritorijas supančio kraštovaizdžio, gamtinės ir istorinės – kultūrinės aplinkos būklei.

6. PASEKMIŲ APLINKAI PROGNOZAVIMO IR VERTINIMO METODAI, NUMATOMI NAUDOTI VERTINIMUI ATLIKTI

Numatomi šie Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano koncepcijos sprendinių vertinimo metodai: geografinės informacinės sistemos duomenų analizė ir įvertinimas; ekspertinis vertinimas, kurio metu įvairių sričių ekspertai pateiks išvadas dėl galimų reikšmingų pasekmių; atitinkamos literatūros ir kitų šaltinių apžvalga, pasinaudojant analogiškų sprendinių jau tyrinėtoms pasekmėms vertinti.

7. SIŪLOMAS SPAV ATASKAITOS TURINYS

- 1.Įvadas (dokumento pobūdis, SPAV ataskaitos tikslas, atitikimas LR teisės aktams, SPAV proceso aprašymas).
- 2.Plano tikslai, turinys ir politinis kontekstas (tikslai ir turinys, sąryšis su kitomis politikomis, planais ir programomis).
- 3.Aplinkos būklė (esama aplinkos būklė ir tikėtina evoliucija, teritorijų aplinkos charakteristika).
- 4.Teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos (galimų reikšmingiausiai paveiktų teritorijų aplinkos charakteristika).
- 5.Galimos pasekmės aplinkai (visuomenei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, kultūros paveldui ir t.t.).

6. Priemonės plano neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti.
7. Plėtros alternatyvos (Ruklos miestelio plėtros koncepcijos alternatyvos, jų įgyvendinimo pasekmės aplinkai).
8. SPAV metodai (pasekmių aplinkai vertinimo metodai, sunkumai, kilę atliekant vertinimą, trūkumai).
9. Priemonės, padėsiančios įgyvendinti bendrąjį planą (stebėsenos priemonių aprašymas, priemonės, švelninančios neigiamas pasekmes).
10. Informacijos santrauka.

8. PROCEDŪRA

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentas bus pateiktas vertinimo subjektams. Ruklos miestelio teritorijos bendrojo plano vertinimo subjektai ir dalyviai yra:

- Kauno regiono aplinkos apsaugos departamentas;
- Saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos;
- Kauno visuomenės sveikatos centras;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinis padalinys;
- Jonavos rajono savivaldybės administracija;
- Visuomenė.

Numatoma atlikti šiuos veiksmus:

- Vertinimo subjektams išnagrinėti SPAV apimties nustatymo dokumentą ir pateikti išvadas dėl šio dokumento kokybės plano rengėjui;
- Išnagrinėti vertinimo subjektų išvadas. Papildyti ir (ar) pataisyti arba motyvuotai atmesti išvadas apie Vertinimo apimties nustatymo dokumentą;
- Parengti SPAV ataskaitą;
- Konsultuotis su visuomene bei pristatyti parengtą SPAV ataskaitą;
- Išnagrinėti bei papildyti ir (ar) pataisyti arba motyvuotai atmesti visuomenės pasiūlymus;
- Atlikus konsultacijų su visuomene procedūras, pateikti SPAV ataskaitą vertinimo subjektams;
- Vertinimo subjektams išnagrinėti SPAV ataskaitą ir pateikti išvadas dėl šio dokumento kokybės plano rengėjui;
- Atsižvelgiant į vertinimo subjektų išvadas, papildyti ir (ar) pataisyti SPAV ataskaitą arba motyvuotai atmesti išvadas;
- Informuoti visuomenę apie priimtą sprendimą. Supažindinti vertinimo subjektus su dokumento „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 130 – 4650) 39 punkte nurodyta informacija.

GRAFINĖ DALIS: Konceptija, funkciniai prioritetų brėžinys, M1:5000